

ISSN: 2791-6987

Double-Blind Peer Reviewed, Open-Access, Online and Scholarly Journal

INTERNATIONAL JOURNAL OF
COMMERCE, INDUSTRY
AND ENTREPRENEURSHIP STUDIES
(UTISGAD)

www.sitso.org.tr
www.utisgad.org

ISSN: 2791-6987 | Vol: 1 | Issue: 2 | pp. 74-85

Article ID: UTISGAD-06-2021-4120.V3

Article Type: Research Article

Received: 11.06.2021

Accepted: 10.10.2021

Checked by iThenticate | Copyright © SITSO

İŞ TATMİNİ KONULU LİSANSÜSTÜ TEZ ÇALIŞMALARININ İÇERİK ANALİZİ

CONTENT ANALYSIS OF THE POSTGRADUATE STUDIES ABOUT WORK SATISFACTION

Pelin ZEYBEK SAYGIN¹, Bedriye ULUÇAY²

ÖZET

İş tatmini kavramı günümüzde disiplinlerarası olarak ele alınan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. İşletme literatüründe olduğu gibi eğitim ve öğretim süreçleri ile ilgili olarak pek çok güncel çalışmanın varlığından söz etmek mümkündür. İş tatmini, işgörenin gösterdiği çabaya karşılık elde ettiği maddi ve manevi çıktıları ifade ederken bu değerlerin kişisel değer yargılarıyla ilişkisini de ifade etmektedir. Eğitim örgütlerinde iş tatmini düzeyinin artması ile eğitim öğretim sürecinin asli unsurları olan öğrenci ve öğretmen ile program geliştirme çalışmalarının doğrudan olumlu olarak etkileneceği öngörülmektedir. Bu bakımdan lisansüstü tez çalışmaları kapsamında iş tatmini kavramının hangi boyutta ele alındığı araştırılmak istenmiştir. Buna göre, projenin asıl amacı iş tatmini konulu lisansüstü tez çalışmalarının analizi gerçekleştirmektir. Bu sayede iş tatmini kavramını odağına alan çalışmaların içerik analizi kapsamında incelemesi gerçekleştirilmiştir. Proje çalışmasının, örgütsel davranışın güncel konularından biri olan iş tatmini alanyazınına katkı sunması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İş Tatmini, Lisansüstü Çalışmalar, İçerik Analizi

JEL Kodları: M10, L90

ABSTRACT

The concept of work satisfaction emerges today as an interdisciplinary concept. As in the business literature, it is possible to talk about the existence of many current studies on education and training processes. Work satisfaction, while expressing the material and moral outputs obtained by the employee for his effort, it also expresses the relationship of these values

¹ Vice Manager, Mersin Silişkne Susanoğlu Secondary School, pelinzeybeksaygin@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5733-9473

² Toros University, ulucaybedriye@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1746-957X

*Çalışmanın özeti ISICANT "International Symposium on Current Approaches & New Trends in Social Sciences" kongresinde sunulmuştur.

with personal value judgments. It is predicted that with the increase in the level of work satisfaction in educational organizations, student and teacher and program development studies, which are the main elements of the education and training process, will be directly positively affected. In this respect, the scope of postgraduate thesis studies has been aimed to investigate the extent of the concept of work satisfaction. Accordingly, the main purpose of the project is to analyze the postgraduate theses on work satisfaction. In this way, studies that focus on the concept of work satisfaction were examined within the scope of content analysis. The study aims to contribute to the literature on work satisfaction, which is one of the current issues of organizational behavior.

Keywords: Work Satisfaction, Postgraduate Theses, Content Analysis

JEL Codes: M10, L90

1. GİRİŞ

Günümüz dünyasında rekabet avantajının en önemli unsurlarından birinin insan kaynağı olduğu bilinmektedir ve örgütler işinden tatmin olan insan kaynağıyla çalışmanın önemini farkındadırlar. Bu şekilde örgütler hem kendi etkinliklerini artıracak hem de insan kaynaklarının huzurlu ve olumlu duygulara sahip bir şekilde çalışma hayatını sürdürmesini sağlayacaklardır (Şevik, 2019: 91-92).

İş tatmini, işgücünün Taylor ile ekonomideki gücünün anlaşılmasıyla birlikte, işletmenin tartışmalı ve önemli konuları içerisine girmiştir (Masomi vd., 2014: 104). İş tatmini genel olarak, işe duyulan olumlu duygular olarak ifade edilse de iş tatmini tanımını yapmak o kadar da kolay değildir. İş tatmini tamamen o örgütte çalışanlarla ilgili olup sürekli değişen şirket dinamikleri nedeniyle çalışanların işlerinden memnun kalmalarını sağlamak da oldukça zordur. Bunun üstesinden gelebilmek için de iş tatmini ile ilgili birçok çalışma işletme ve psikoloji literatüründe gerçekleştirilmiştir (Soni vd., 2017: 42).

İnsanlar hayatlarını devam ettirmek için gerekli olan ihtiyaçlarını ve beklentilerini karşılayabilmek için çalışırlar. Çalıştıkları işlerden de maddi ve manevi anlamda çalıştıklarının karşılığını beklerler ve bu beklentilerinin karşılanması oranında mutlu ve tatmin olurlar. Çalışanlar zamanla çalıştıkları kuruma ve kurumdaki ilişkilerine karşı tutum geliştirir. Bu tutumun belirlenmesinde iş bilgisi, işin sonucuna ilişkin yaklaşımlar, iş ortamı gibi koşullar rol oynamaktadır. Bu tutumun sonucunda “iş tatmini” ya da “iş tatminsizliği” ortaya çıkmaktadır. Gösterilen tutumun olumlu olması durumunda iş tatmini söz konusu, aksi durumunda yani olumsuz ise de iş tatminsizliği söz konusudur (Akman, 2018: 50).

İnsanın sınırsız arzu ve gereksinimi vardır. Birey arzu ve gereksinimlerini temin edebilmesi amacıyla belirli tutumlar sergiler. Bu tutumlar neticesinde birey arzu ve gereksinimlerini temin ederse “tatmin”; temin edemez ise “tatminsizlik” meydana gelir. Son zamanlardaki sosyo-ekonomik şartlar göz önünde tutulduğunda bireyler bakımından devamlı bir tatminin mümkün olamayacağı aşikârdır. Diğer bakımdan “mutlak tatmin” veya “mutlak tatminsizlik” de mümkün değildir (Sezgin, 2011).

2. LİTERATÜR TARAMASI

Literatürde pek çok farklı kavramla açıklanmaya çalışılan terim için “iş tatmini”, “iş doyumunu”, “iş memnuniyeti” ve “çalışan memnuniyeti” kavramları yer almaktadır. İstenilen bir olayın gerçekleşmesi ve “gönül tatminliğinin sağlanması” anlamlarına gelen tatmin kavramı, istek ve gereksinimlerin gerçekleşmesi neticesinde ortaya çıkan mutluluk durumu anlamına gelmektedir (Biçkes vd., 2014: 100; Cinnioğlu, 2018: 49). Bu bağlamda iş tatminine çalışanların işlerine karşı olan duygu birikimleri demek uygun olacaktır.

Dolayısıyla iş tatmini kavramı bir çalışanın iş ortamında duyduğu başarı hissidir. Genel olarak, kişisel refah ile doğrudan bağlantılı olduğu düşünülmektedir. İş tatmini kişinin sahip olduğu bir işi yerine getirmesi, işini iyi yapması ve çabaları için ödüllendirilmesi anlamına gelir. Kişinin çalıştıktan sonra hissettiği huzur, yaşam doyumunu ile ilgilidir. İş tatmini terimi tanınma, gelir, terfi ve yerine getirme hissine yol açan diğer hedeflerin başarılmasına yol açan anahtar bir unsurdur (Kaliski, 2007). Bireylerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için çalışmaları gerekmektedir. Çalışma ortamlarından ve yaptıkları işten duydukları memnuniyet ise performanslarının artmasını ve mutlu bir çalışan olmalarını sağlamaktadır. Çalışanlar işlerinden memnuniyet duydukları sürece işlerini severek yapacaklar ve başarı sağlayacaktır. Çünkü çalışanların başarısı, iş performanslarını artıran önemli bir motivasyon kaynağıdır (Özpehlivan, 2018: 46). İş tatmininin önemi, işin devamlılığının sağlanması ve geliştirilmesi ile alakalı olarak verimlilik, işe devamsızlık, yabancılaşma, işten ayrılma, çatışmalar gibi kavramlarla yakından ilişkilidir (Kök, 2006: 294). Dolayısıyla işini yaşamının bir parçası olarak görmeyen ve kendi özüne yabancılaşan çalışanların örgüte aidiyet hissetmediği, bu nedenle de iş tatminsizliği yaşayarak işine karşı yabancılaşma hissederek verimsizleştiği gözlemlenmiştir.

İş hayatındaki hızlı gelişmelere ayak uydurabilmek için işgören memnuniyetinin de önemli olduğu düşüncesi günümüz örgütlerinde giderek daha fazla öne çıkan bir anlayış haline gelmektedir. Zira, iş tatmini olan işgören mutlu işgörendir ve kendisine verilen görevi hatta verilenden de fazlasını isteyerek, örgütün iyiliği için, işten ayrılmayı düşünmek şöyle dursun sadakatle örgütüne uzun yıllar boyunca bağlılık göstererek yapmayı arzulamaktadır. Özellikle hizmet alanında faaliyet göstermekte olan örgütlerde işgörenlerin iş tatmini ile müşteriler tarafından algılanan hizmet kalitesi arasında doğrudan ve kuvvetli bir ilişki bulunmaktadır. Tüm bu nedenlerle iş tatmini örgüt yöneticileri için elde edilmesi halinde büyük fark getirecek bir örgütsel amaç olarak görülmektedir. İş tatmini sağlanmış bir çalışan, işine yönelik pozitif tutum göstermekte, daha uzun süre çalışarak örgüt için yüksek düzeyde fayda sağlamaktadır. Çalışanlar için iş hayatı yalnızca ekonomik açıdan değil hem sosyal hem de psikolojik açıdan önemlidir. İş tatmini yüksek seviyede olan çalışanların sosyal hayatlarında da pozitif etkiler görülmektedir. Çalışanların iş tatmini huzurlu bir aile ortamı sürdürmelerini, sosyal gereksinimlerini karşılayabilmelerini ve ruhsal huzuru yakalayabilmelerini sağlamaktadır. Bireyler gün içinde vakitlerinin çoğunu çalıştıkları örgütte geçirmektedir. Bireyler için bu sebeple örgütlerinde mutlu olmak önemlidir. Örgütte mutlu olabilmeleri için ise doyum faktörü ele alınmaktadır. Dolayısıyla işletmede ne kadar doyum sağlanırsa o kadar mutluluk yaşanmaktadır. Çünkü bu doyum bireylerin hayatlarını etkilemektedir. Dolayısıyla da işine yansiyacaktır. Başka bir deyişle işinden tatmin olan bireyler yaşamlarında sakin olur ve

zamanını daha verimli geçirirler. Hayatı sakin olan bireyler stresten, bunalımdan ve huzursuzluktan uzaktır ve bu durum ise işlerine olumlu yansımaktadır (Günay, 2015: 56). İş tatmini, bireylerin örgütteki yaptıkları işleri, örgüt çevresini ve örgüt içindeki çalışma koşullarını değerlendirip verdiği duygusal tepkilerdir. Bu sebeple işine olan olumlu tatmin hissi beslemesi iş tatminine, işine olan olumsuz ruh hali beslemesi halinde iş tatminsizliğini göstermektedir (Pekerşen, 2015: 60-61).

3. METODOLOJİ

Araştırmanın temel amacı iş tatmini konulu lisansüstü tez çalışmalarının içerik analizi yöntemiyle incelenmesidir. Günümüzde oldukça popüler bir kavram haline gelen iş tatmini olgusunun lisansüstü tez çalışmalarında hangi boyutlarda ve hangi örneklem üzerinde gerçekleştirildiğini tespit etmek çalışmanın alt amaçları arasındadır. Verimlilik ve üretkenlik ile doğrudan ilişkisi olduğu varsayılan iş tatmini kavramına yönelik Eğitim Bilimleri Enstitülerinde öğrenim gören lisansüstü öğrenciler tarafından iş tatmini kavramının hangi boyutlar üzerinden ele alındığının tespit edilmesi diğer bir alt amacı oluşturmaktadır. Bu bakımdan araştırma, fazla sayıda lisansüstü tez çalışmasının konu başlığını oluşturan ve günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelen iş tatmini kavramının eğitim bilimciler tarafından hangi açılardan ele alındığının tespiti açısından önem taşımaktadır. Eğitim-öğretim süreçlerinin eksiksiz ve verimli biçimde sürdürülebilmesi açısından iş tatmini konulu araştırmaların bulgularının ele alınması ile genel bir değerlendirme yapılması mümkün olabilecektir. İş tatmini ile ilgili araştırmaların bireylerin verimlilik ve üretkenlik düzeyleri ile yakından ilgili oluşu ve konunun eğitim bilimleri kapsamında ele alınacak olması araştırmanın özgün kısımlarından birini oluşturmaktadır.

Araştırmada, Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi (YÖKTEZ)’n den elde edilen veriler değerlendirmeye alınmıştır. Bu kapsamda, tez merkezinde detaylı arama yapılmış ve erişime açık olan çalışmalar araştırma sürecine dahil edilmiştir. İş Tatmini konulu lisansüstü tez çalışmalarının sayısı 1140 olarak tespit edilmiştir (Yöktez, Erişim Tarihi:14.11.2020). Buna göre çalışma evreninin 1140 tez çalışmasından oluştuğu söylenebilmektedir. Araştırma kapsamına alınacak olan lisansüstü çalışmaları belirlemek için “Tez Başlığı” kısmına iş tatmini yazılarak çalışma evreni tespit edilmiştir. 2010 ve 2020 yılları arasındaki Türkçe dilinde yazılan çalışmalar, proje araştırması kapsamına dahil edilmiş ve erişime açık olan lisansüstü tez çalışmalarıyla araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, iş tatmini konulu 800 adet lisansüstü tez çalışmasının gerçekleştirildiği görülmüş, Türkiye’de bulunan üniversitelerdeki Eğitim Bilimleri Enstitüsünde gerçekleştirilen çalışmalar araştırma kapsamına alınmıştır.

Dolayısıyla, Türkiye’deki kamu ve vakıf üniversitelerinde bulunan Eğitim Bilimleri Enstitülerinde 2010-2020 yılları arasında gerçekleştirilen Türkçe dilinde yazılmış ve açık erişimli olan iş tatmini başlıklı çalışmalar araştırma sürecinde incelemeye tabi tutulmuştur. Buna göre, araştırma örnekleminde yer alan ve içerik analizine tabi tutulan 19 adet lisansüstü tez çalışması ile proje araştırması yürütülmüştür. Nitel araştırmalar kapsamında az sayıdaki örneklem oranıyla içerik analizinin gerçekleştirilebileceğine ilişkin literatürdeki çalışmalara bağlı olarak araştırmanın güvenilirlik ve geçerlik ile ilgili herhangi bir olumsuzluğunun

oluşmayacağı öngörülmüştür. Araştırma sürecine dahil edilen ilgili tez çalışmalarına ait dosyalar sistem üzerinden edinilmiş ve tez çalışmaları içerik analizine tabii tutulmuştur. Buna göre, çalışmalar gerçekleştirildikleri yükseköğretim kurumu, anabilim dalı ve yıl bağlamında tasniflenmiş, çalışma başlıkları, araştırma soruları, örneklem yöntemleri bağlamında incelenmiş, sayfa sayısı, kelime sayısı ve çalışmanın tümünde ortaya çıkan anahtar kelimeler gibi biçimsel özellikler düzeyinde ele alınmıştır.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Proje konusunu oluşturan iş tatmini kavramına ilişkin lisansüstü tez çalışmaları incelenmeden önce ülkemizdeki tezlerin ilk 10 üniversitede dağılımını incelemek yerinde olacaktır. Buna göre, Tablo 1.'de ülkemizde en fazla tez çalışmasının gerçekleştirildiği ilk 10 üniversite görülebilmektedir.

Tablo 1. En Fazla Lisansüstü Tez Yapılan İlk 10 Üniversite

Üniversite	Yüksek Lisans	Doktora	Tıpta Uzmanlık, Sanatta Yeterlik,	Toplam
İstanbul Üniversitesi	20454	9221	7475	37150
Gazi Üniversitesi	25585	7261	2644	35490
Marmara Üniversitesi	25460	6266	2018	33744
Ankara Üniversitesi	17261	9521	4011	30793
İstanbul Teknik Üniversitesi	20670	3983	57	24710
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	20060	4632	0	24692
Hacettepe Üniversitesi	14340	6199	2444	22983
Ege Üniversitesi	11800	5082	3257	20139
Dokuz Eylül Üniversitesi	13419	3499	2724	19642
Selçuk Üniversitesi	12202	3619	1355	17176

Tablo 1. incelendiğinde en fazla tez çalışmasının İstanbul Üniversitesi'nde gerçekleştirildiği görülebilmektedir. Ardından Gazi Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi gelmektedir. İlk 10 üniversite içerisinde 3 üniversitenin İstanbul ilinde olduğu, 4 üniversitesinin Ankara'da ve diğer üniversitelerin İzmir ile Konya illerinde olduğu görülebilmektedir. Tablo 2.'de araştırma konusunu oluşturan iş tatmini kavramının Tablo 1.'de gösterilen en fazla tezin gerçekleştiği ilk 10 üniversiteye oranla dağılımına yer verilmektedir.

Tablo 2. İlk 10 Üniversitede İş Tatmin Konulu Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

Üniversite	n	%
İstanbul Üniversitesi	65	5,70
Gazi Üniversitesi	56	4,91
Marmara Üniversitesi	119	10,44
Ankara Üniversitesi	10	0,88
İstanbul Teknik Üniversitesi	12	1,05
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	7	0,61
Hacettepe Üniversitesi	17	1,49
Ege Üniversitesi	3	0,26
Dokuz Eylül Üniversitesi	11	0,96
Selçuk Üniversitesi	13	1,14
Toplam İş Tatmini Konulu Tez Çalışması	1140	100

Tablo 2.'de sunulan veriler incelendiğinde, Tablo 1.'deki verilere göre kıyaslandığında İstanbul Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi en fazla tez çalışmasının gerçekleştirildiği ilk 2 üniversiteyi oluştururken, iş tatmini konulu tez çalışmaları kapsamında ise en fazla tez çalışmasının Marmara Üniversitesi'nde gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılabilmektedir. En fazla tez çalışmasının gerçekleştirildiği ilk 10 üniversite arasında yer alan Ege Üniversitesi'nde ise iş tatmini konulu yalnızca 3 tezin tamamlandığı görülebilmektedir. En fazla iş tatmini konulu tez çalışmasının gerçekleştiği Marmara Üniversitesi'ndeki 119 tez, toplam iş tatmini tezlerinin %10,44'ünü oluştururken İstanbul Üniversitesi'ndeki 65 tez çalışmaları, toplam iş tatmini tezlerinin %5,70'ini kapsamaktadır.

Tablo 3.'te iş tatmini konulu tez çalışmalarına ilişkin veriler sunulmaktadır.

Tablo 3. İş Tatmini Konulu Tezlere Ait İstatistik Veriler

Tezlerin Dağılımı	f	%
İş Tatmini Konulu Tezlerin Toplam Sayısı	1140	100
İş Tatmini Konulu Tezlerin Toplam Sayısı (2010-2020)	845	74,12
İş Tatmini Konulu Tezlerin Toplam Sayısı (2010 öncesi)	295	25,88

Tablo 3.'teki verilere göre iş tatmini konulu tez çalışmalarının toplam sayısı 1140'tır. 2010-2020 yılları arasında gerçekleştirilen çalışmaların sayısı 845 iken bu sayı 2010 yılı öncesindeki dönemde 295 olarak gerçekleşmiştir. Buna göre, 2010 yılından itibaren iş tatmini konulu tez çalışmaları kapsamında yüksek bir artış oranı ile karşı karşıya kalındığı tespit edilmektedir. Yani son 10 yıllık dönemde iş tatmini konulu araştırmaların daha yoğun bir ilgiyle karşılandığı görülebilmektedir. Son 10 yıllık iş tatmini çalışmalarının oranı toplam sayının %74,12'sini oluşturmaktadır. Tablo 4.'te iş tatmini konulu tez çalışmalarının gruplarına göre dağılımı sunulmaktadır.

Tablo 4. İş Tatmini Konulu Tezlere Ait Grup Dağılımı

Tezlerin Dağılımı	f	%
Sosyal Grubu	1076	94,39
Fen Grubu	34	2,98
Sağlık Grubu	30	2,63

Tablo 4.'teki verilere göre iş tatminin disiplinlerarası bir çalışma alanı olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir. Sosyal bilimler alanında 1076 tez çalışması bulunurken fen bilimleri alanında 34 ve sağlık bilimleri alanında ise 30 tez çalışması gerçekleştirilmiştir. İş tatmini kavramına yönelik ilginin bir gereği olarak farklı disiplinler kapsamında çalışılan popüler bir kavram haline geldiği söylenebilmektedir. Sosyal grubunda gerçekleştirilen tez çalışmaları toplam çalışmaların %94,39'unu oluşturmaktadır. Tablo 5.'te iş tatmini konulu tez çalışmalarının türlerine göre bir dağılım sergilenmektedir.

Tablo 5. İş Tatmini Konulu Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Tezlerin Dağılımı	f	%
İş Tatmini Konulu Yüksek Lisans Tezlerinin Sayısı (2010-2020)	725	63,60
İş Tatmini Konulu Doktora Tezlerinin Sayısı (2010-2020)	119	10,44
İş Tatmini Konulu Tıpta Uzmanlık Tezlerinin Sayısı (2010-2020)	1	0,09
İş Tatmini Konulu Yüksek Lisans Tezlerinin Sayısı (2010 öncesi)	259	22,72
İş Tatmini Konulu Doktora Tezlerinin Sayısı (2010 öncesi)	36	3,16

Tablo 5. incelendiğinde 2010-2020 yılları arasında iş tatmini konulu yüksek lisans tez çalışmalarının sayısı 725 iken bu sayı, 2010 yılı öncesinde yalnızca 259 olarak gerçekleşmiştir. Aynı şekilde 2010-2020 yılları arasında doktora tez çalışmalarının sayısı da 36'dan 119'a yükselmiş ve göreceli olarak artış gözlenmiştir. Tıpta uzmanlık alanında ise 1 adet tez çalışmasının gerçekleştirildiği görülmektedir. Buna göre, iş tatmini kavramının yoğun olarak yüksek lisans tez çalışması olarak incelendiği görülebilmektedir. Tablo 6.'da iş tatmini konulu tezlerin gerçekleştirildiği enstitüler kapsamında dağılım sunulmaktadır.

Tablo 6. İş Tatmini Konulu Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Tezlerin Gerçekleştirildiği Enstitüler	f	%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	1007	88,33
Fen Bilimleri Enstitüsü	34	2,98
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	32	2,81
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	31	2,72
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	19	1,67
İşletme Enstitüsü	6	0,53
Savunma Bilimleri Enstitüsü	5	0,44
Diğer	6	0,53

Tablo 6. incelendiğinde iş tatmini konulu araştırmaların en fazla sosyal bilimler enstitüleri bünyesinde gerçekleştirildiği görülebilmektedir. Bu sayı fen bilimleri ve sağlık bilimleri enstitüleri izlemektedir. Eğitim Bilimleri Enstitüsünde ise 31 adet tez çalışmasının gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılabilmektedir. Sosyal bilimler alanında gerçekleşen tezlerin oranı %88,33 olarak tespit edilirken Fen bilimleri alanında %2,98 oranında gerçekleştiği sonucuna ulaşılabilmektedir. Tablo 7.'de iş tatmini konulu tez çalışmalarının dillerine göre dağılım sunulmaktadır.

Tablo 7. İş Tatmini Konulu Tezlerin Dillerine Göre Dağılımı

Tezlerin Dağılımı	f	%
Türkçe	1062	93,16
İngilizce	78	6,84

Buna göre tez çalışmalarının büyük çoğunluğunun (1062) %93,16 oranında Türkçe dilinde gerçekleştirildiği, İngilizce dilinde gerçekleştirilen tez çalışmalarının sayısının ise yalnızca (78) %6,84 olduğu görülmektedir. Türkiye'deki üniversitelerde Türkçe ve İngilizce

dilleri dışında iş tatmini konulu tez çalışmasına rastlanmamıştır. Tablo 8.'de iş tatmini konulu tez çalışmalarının tamamlanma durumlarına ilişkin veri sunulmaktadır.

Tablo 8. İş Tatmini Konulu Tezlerin Onaylanma Durumuna Göre Dağılımı

Tezlerin Dağılımı	f
Onaylandı	1140
Hazırlık Sürecinde (veri girişi yapılmış)	104

Tablo 8.'deki verilere göre, iş tatmini kapsamında tamamlanan 1140 tez bulunmasına rağmen henüz devam eden ve YÖKTEZ sistemine veri girişi yapılan 104 adet tez çalışmasının da bulunduğu görülmektedir. Yani, halihazırda tamamlanmayı bekleyen 104 adet iş tatmini konulu tez çalışmasının sürdürüldüğü söylenebilmektedir. Tablo 9.'da tez çalışmalarına ilişkin izin durumları görülebilmektedir.

Tablo 9. İş Tatmini Konulu Tezlerin İzin Durumuna Göre Dağılımı

Tezlerin Dağılımı	f	%
İzin verilmiş	1006	88,25
İzin verilmemiş	130	11,40
Diğer	4	3,5

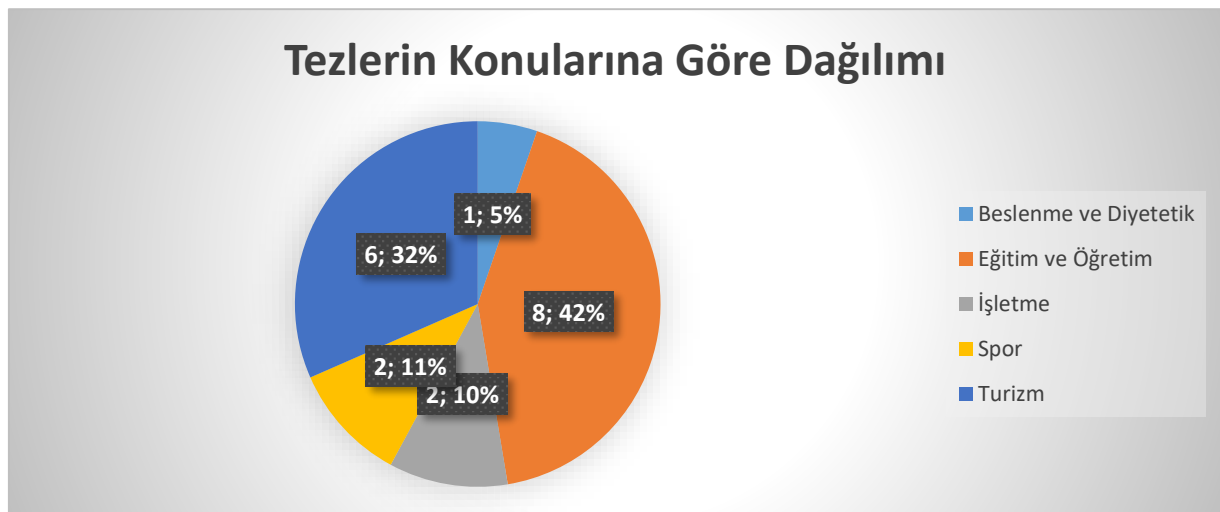
Tablo 9.'daki veriler incelendiğinde tez çalışmalarının büyük çoğunluğunun izinli durumda olduğu ve YÖKTEZ sisteminden erişime açık olduğu görülmektedir. 130 tez çalışması ise izin verilmemiş durumdadır. Veri tabanında listelenen 4 adet tez ise izin durumları kısmında eksik veri nedeniyle tanımsız olarak görülmektedir. Tablo 10.'da araştırma kapsamına alınan tez çalışmalarına ilişkin veri sunulmaktadır.

Tablo 10. Araştırma Kapsamına Alınan Lisansüstü Tezlere İlişkin Veri

MAHMOUD SAFIA	2020	Öğretmenlerin algılarına göre ortaokul müdürlerinin dönüşümcü liderlik rolleri ile okulların öğrenen örgüt olma ve öğretmenlerin iş tatmini düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi	Yüksek Lisans
ETHEM GÜRSOY	2019	Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde görev alan öğretmenlerin iş tatmini ve tükenmişlik düzeyleri	Yüksek Lisans
VEDAT GÜL	2019	Özel eğitim kurumlarında iş tatmini ve tükenmişlik ilişkisi: Matematik öğretmenleri ile ilgili bir araştırma	Yüksek Lisans
ÖMER ZAFER ÖZGÖÇER	2019	Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin örgütsel adalet algısı ve iş tatmini düzeylerinin incelenmesi (Malatya ili örneği)	Yüksek Lisans
AYŞEGÜL ÖZDEMİR	2018	Özel okul öğretmenlerinin örgütsel politika algılarının iş tatmini düzeyine etkisi	Yüksek Lisans
MURAT BAHADIR KOYUNCU	2017	Konaklama işletmelerinde çalışanların psikolojik şiddet (Mobbing) algısının iş tatminine etkisi (Antalya ili örnekleme)	Yüksek Lisans
EMİN ARSLAN	2017	Otel işletmelerinde çalışanların kişilik özelliklerinin örgütsel bağlılık ve iş tatmini üzerine etkisi	Doktora

KADİR KÜRŞAT UÇ	2016	Çalışanların iş tatmini düzeylerinin müşterilerinin memnuniyet algıları üzerine etkisi: Konaklama işletmelerinde bir uygulama	Yüksek Lisans
MÜCAHİT BURAK ÜNLÜÖNEN	2016	İşe alıştırmaya eğitimlerinin iş tatmini üzerine etkisi: Konya'da faaliyet gösteren otel işletmelerinde bir uygulama	Yüksek Lisans
SALİH DEMİR	2016	Akademisyenlerinin mesleki motivasyonları ile iş tatmini arasındaki ilişki	Yüksek Lisans
MERVE ÖNEĞİ	2014	Otel işletmelerinde çalışan işgörenlerin örgütsel bağlılık düzeyinin iş tatmini ve çalışma performansına etkisi	Yüksek Lisans
EMRE YILDIRIM	2014	Konaklama işletmelerinde mutfak ve servis personelinin iş tatmini ile, kişisel hijyen bilgi ve uygulamaları	Yüksek Lisans
TUBA YILMAZ	2014	Çalışanların iş tatmini ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Kamu çalışanları üzerinde bir araştırma	Yüksek Lisans
ABDULLAH POLAT	2014	Egzersiz yapan ve yapmayan emniyet mensuplarının yaşam doyumu iş tatmini ve tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. (Sakarya ili örneği)	Yüksek Lisans
GÖKHAN COŞKUN	2013	İlköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin müzakere algulamalarının iş tatmini üzerine etkisi: Ankara Keçiören örneği	Yüksek Lisans
ERDİ KAYA	2013	Çalışan bedensel engelli bireylerin yaşam tatmini örgütsel bağlılık ve iş tatmini düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi	Yüksek Lisans
EMRAH KÖKSAL SEZGİN	2010	Mutfak personelinin hizmet içi eğitiminin örgütsel bağlılık ve iş tatminine etkisi üzerine bir uygulama	Yüksek Lisans
ZAFER ADIGÜZEL	2010	İlköğretim okullarında çalışan fen ve teknoloji öğretmenlerinin iş tatmini	Yüksek Lisans
HAKAN BİLİŞİK	2010	Öğretmenlerin yöneticilerine duydukları güven algılarının iş tatmini üzerine etkisi: Yalova ilinde bir uygulama	Yüksek Lisans

Tablo 10.'da araştırma kapsamına alınan tez çalışmalarına ilişkin veri sunulmaktadır. YÖKTEZ sistemi üzerinden iş tatmini başlığını taşıyan Türkçe dilinde yazılmış ve açık erişime sahip Eğitim Bilimleri Enstitüsünde gerçekleştirilen 19 teze ilişkin tez sahibinin ismi, tezin gerçekleştirildiği yıl, tezin adı ve tezin türü şeklinde veriye ulaşılabilmektedir. Şekil 1.'de araştırma kapsamına alınan 19 lisansüstü tez çalışmasının konu dağılımlarına ilişkin grafik sunulmaktadır.

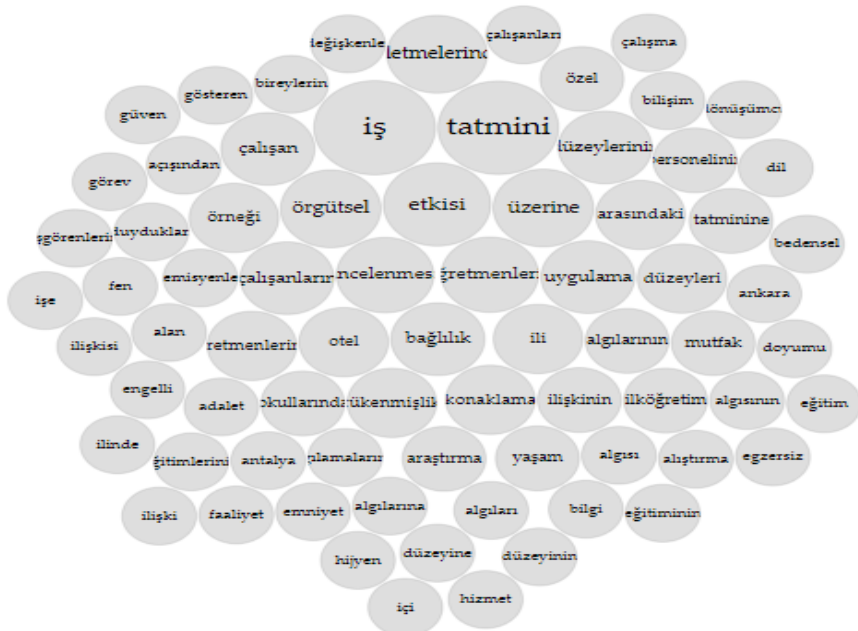
Şekil 1. Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

Şekil 1. incelendiğinde araştırma kapsamına alınan 19 adet lisansüstü tez çalışmasının 8'inin eğitim ve öğretim konu başlığında düzenlendiği, 6'sının turizm, 2'sinin işletme ve spor ve 1'inin beslenme ve diyetetik alanında gerçekleştirildiği görülebilmektedir. Ayrıca Tablo 10.'da sunulan verilere göre inceleme kapsamındaki tezlerin yalnızca 1'i doktora çalışması iken 18'inin yüksek lisans tezi olduğu görülebilmektedir. Şekil 2.'de araştırma kapsamına alınan tez çalışmalarının başlıkları değerlendirildiğine oluşturulan kelime bulutu görülmektedir.

Şekil 2. Tez Çalışmalarının Başlıklarından Oluşturulan Kelime Bulutu

Şekil 2.'deki veriler değerlendirildiğinde 19 tez çalışmasının başlıklarından oluşturulan kelime bulutu verilerine göre en sık kullanılan kelimelerin sırasıyla; iş (19); tatmin (18); etkisi (9); işletmelerinde (6); örgütsel (6) şeklinde olduğu görülmektedir. Şekil 4.3.'te tez çalışmalarının başlıklarında kullanılan ifadelerle oluşan kelime sıklıklarına ilişkin veri sunulmaktadır.

Şekil 3. Tez Çalışmalarının Başlıklarında En Sık Kullanılan Kelimeler

Şekil 3.’teki verilere göre başlıklarda en sık kullanılan kelimelerin “iş”, “tatmin” ve “etki” şeklinde olduğu bulgusuna ulaşılabilmektedir.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

İş tatmini konulu lisansüstü tez çalışmalarının hangi boyutta ele alındığı araştırılmış olup bu tez çalışmalarının analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırmada iş tatmini kavramına ilişkin eğitim bilimleri alanında yapılan lisansüstü tez çalışmaları incelenmiştir. Bu bağlamda yapılan araştırma da Türkiye’de kaç adet lisansüstü tez araştırması olduğu, 2010-2020 arasında kaç adet Türkçe lisansüstü çalışma yapıldığı, hangi üniversite ve bilim alanında gerçekleştiği, yüksek lisans veya doktora dağılımlarının belirlendiği, kamu ve vakıf üniversitelerine göre dağılımı 2020 yılı Ekim, Kasım ve Aralık ayları içerisinde tespit edilmiştir. Bu bakımdan iş tatmini başlıklı araştırmalar daha iyi anlaşılması adına çalışma sürecine dahil edilmiş olup YÖKTEZ merkezinden elde edilen 19 adet lisansüstü tez çalışması detaylı incelenmiştir.

Elde edilen bulgular sonucunda ülkemizde en fazla lisansüstü tez çalışması gerçekleşen ilk 10 üniversite incelenmiş ve en fazla tez çalışmasının İstanbul Üniversitesi’nde olduğu görülmüştür. Benzer şekilde İş Tatmini konulu en fazla lisansüstü tezlerin ilk 10 üniversite de incelendiğinde ise İstanbul Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi en fazla tez çalışmasının tamamlandığı tespit edilmiştir. İş Tatmini konulu tezlerin dağılımı ile ilgili veriler incelenmiş olup en fazla sosyal bilimler alanın tez çalışmasının olduğu görülmüş devamında ise fen grubu ve sağlık grubu geldiği açıklanmıştır. Enstitü bünyesinde ise en fazla sosyal bilimler enstitüsünde gerçekleştiği görülmüştür. Veriler incelendiğinde 2010-2020 yılları arasında iş tatmini konulu yüksek lisans tez çalışması sayısının 2010 öncesi iş tatmini konulu yüksek lisans tez sayısından oldukça fazla olduğu tespit edilmiştir. YÖKTEZ modülünde erişilebilir olan tezlerin dillere göre Türkçe dilinde gerçekleşen tez çalışmasının İngilizce dilinde gerçekleşen tez çalışmasına göre oldukça fazla olup başka bir dilde iş tatmini konulu tezler rastlanmadığı görülmüştür. Ayrıca iş tatmini konulu tezlerin genellikle büyük bir bölümünün izin verilmiş olduğu ve erişime açık olduğu görülmüştür. YÖKTEZ sistemi üzerinden elde edilen ve araştırma kapsamına alınan 19 tez çalışması ayrıntılı olarak incelenmiş konu dağılımları tespit edilmiştir. Bu bağlamda en fazla eğitim ve öğretim alanında gerçekleştiği görülmüştür ve turizm, işletme, beslenme ve diyetetik olarak sıralandığı belirlenmiştir. Bu 19 tez çalışmasında 18 tanesinin yüksek lisans ve sadece 1 tanesinin doktora tezi olduğu tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Akman, A., (2018). *Çatışma Yönetimi, İş Tatmini, Kariyer Tatmini, İş Performansı ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Bir Araştırma*. Doktora Tezi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Osmaniye.
- Biçkes, D. M., Yılmaz, C., Demirtaş, Ö., Uğur, A., (2014). Duygusal Emek ile İş Tatmini Arasındaki İlişkide Psikolojik Sermayenin Aracılık Rolü: Bir Alan Çalışması, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 9(2), ss.97-121.

- Günay Z (2015). *İş tatmini, 360 derece performans değerlendirme ve algılanan performans ilişkisi: Bir telekomünikasyon şirketi örneği*. Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Kaliski, B. S. (2007). *Encyclopedia of business and finance*. Detroit: Thompson Gale.
- Kök, S. (2006). İş Tatmini ve Örgütsel Bağlılığın İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 20, Sayı 1, ss.291-317.
- Masomi, E., Derakhshan, M., Eghdami, A., Ashore, E. ve Ghanimat, P. (2014). The study of corporate entrepreneurship and its relationship with job satisfaction: The case study: Sepah Bank, branches of Golestan Province. *Research Journal of Recent Sciences*, 3(3), 104-111.
- Özpehlivan, M. (2018). İş Tatmini: Kavramsal Gelişimi, Bireysel ve Örgütsel Etkileri, Yararları ve Sonuçlar. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 43-70.
- Pekerşen, Y., (2015). *Otel İşletmelerinde Çalışan Aşçıların İş Stresi ile İş Tatmini, Örgütsel Bağlılık ve Toksik Davranışları Arasındaki İlişki*. Doktora Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Sezgin E.K, Ünlüönen K. (2011). Mutfak personelinin hizmet içi eğitiminin örgütsel bağlılık ve iş tatminine etkisi üzerine bir uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi*; 2(3):3-16.
- Soni, K, Chawla, R. ve Sengar R. (2017). Relationship between job satisfaction and employee experience. *Journal of General Management Research*, 4(2), 41-48.
- Şevik, Ümit (2019). *Algılanan Örgütsel Politika ile Pozitif Psikolojik Sermayenin İş Tatmini, İşten Ayrılma Niyeti ve Örgütsel Sessizlik Üzerine Etkisi: Afyonkarahisar Örneği*. Sakarya Üniversitesi, İşletme Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya.

İNTERNET KAYNAKLARI

TDK. Web: <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi:14.11.2020).

Ulusal Tez Merkezi. Web: <https://tez.yok.gov.tr/>,(Erişim Tarihi:14.11.2020)